

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 6236/2025
15.05.2025. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез, Радославе Мађаров, Бранислава Босиљковића и Јасмине Симовић, чланова већа, у правној ствари предлагача АА из ..., чији је пуномоћник Боро Зечевић, адвокат из ..., против противника предлагача Јавног предузећа „Путеви Србије“ Београд, ради одређивања накнаде за експрописано земљиште, одлучујући о ревизији предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Прокупљу Гж 1522/23 од 09.11.2023. године, у седници одржаној 15.05.2025. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији предлагача изјављеној против решења Вишег суда у Прокупљу Гж 1522/23 од 09.11.2023. године.

УКИДАЈУ СЕ решење Вишег суда у Прокупљу Гж 1522/23 од 09.11.2023. године и решење Основног суда у Куршумлији Р1 32/2022 од 19.07.2023. године у побијаном делу којим је утврђена новчана накнада и наложена исплата накнаде за експрописане непокретности од 3.315.160,00 динара са законском затезном каматом од 19.07.2023. године до исплате и одлучено о трошковима поступка, те у наведеном делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Решењем Основног суда у Куршумлији Р1 32/2022 од 19.07.2023. године, ставом првим изреке, одређена је новчана накнада за експрописане непокретности по решењу СО Куршумлија, Одељење за привреду и локално економски развој број 01-465-29 од 07.06.2021. године ранијем сопственику АА из села ..., Општина Куршумлија, који је на основу ЛН бр. .. КО ... власник у 1/1 означених парцела пољопривредног земљишта у износу од 3.315.160,00 динара. Ставом другим изреке, одређена је новчана накнада на име вишегодишњих усева – засада на експрописаној парцели број .. уписаној у ЛН бр. .. КО ... предлагачу као ранијем сопственику, као носиоцу права својине са обимом удела 1/1 на којој се налази стабло јабуке могућих приноса 40 кг у висини од 7.000,00 динара. Ставом трећим изреке, одређена је новчана накнада на име директне штете за дрвни асортиман на означеним парцелама тужиоца у листу непокретности број .. КО ... у укупном износу од 252.768,20 динара. Ставом четвртим изреке, наложено је противнику предлагача као кориснику експропријације да предлагачу на име накнаде исплати укупно 3.574.928,20 динара са законском затезном каматом од 19.07.2023. године до исплате. Ставом петим изреке, наложено је

противнику предлагача да предлагачу накнади трошкове поступка од 219.250,00 динара.

Решењем Вишег суда у Прокупљу Гж 1522/23 од 09.11.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба предлагача и потврђено првостепено решење у ставовима првом, другом, трећем и четвртном изреке. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке првостепеног решења, тако што је противник предлагача обавезан да предлагачу накнади трошкове поступка у износу од 253.000,00 динара, уместо износа од 219.250,00 динара. Ставом трећим изреке, наложено је противнику предлагача да предлагачу накнади трошкове другостепеног поступка од 33.750,00 динара.

Против правноснажног решења у делу којим је потврђено првостепено решење у ставу првом изреке, предлагач је на основу члана 404. ЗПП благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права.

По оцени Врховног суда ревизија је дозвољена у смислу члана 420. ст. 1. и 2. и члана 404. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11 ... 10/23), као и члана 27. став 2. Закона о ванпарничном поступку („Службени гласник СРС“ бр. 25/82 ... „Службени гласник РС“ бр. 14/22), због потребе уједначавања судске праксе и основана по члану 408. ЗПП.

У поступку доношења побијаног решења није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажним решењем надлежног управног органа Општине Куршумлија од 07.06.2021. године експрописане су у корист Републике Србије, ради изградње аутопута Е-80 деоница Ниш – Мердаре, катастарске парцеле тужиоца у КО Крчмаре, означене у изреци првостепеног решења. По том решењу јавни интерес за експропријацију утврђен је на основу члана 74. Закона о путевима, а противник предлагача, као јавно предузеће, обавезан је да имовинско-правној служби Општине Куршумлија поднесе понуду о облику и висини накнаде. Споразум о висини накнаде није постигнут пред органом управе, па је накнада у висини од 3.315.160,00 динара утврђена са полазиштем на налаз вештака пољопривредне струке, који је по налогу суда утврдио тржишну вредност експрописаног земљишта као пољопривредног земљишта.

Нижестепени судови одлуку заснивају на одредби члана 42. став 2. Закона о експропријацији, налазећи да се новчана накнада одређује према статусу и врсти земљишта у време доношења правноснажног решења о експропријацији, те да накнадна промена намене земљишта нема утицаја на судски поступак одређивања накнаде.

Становиште на којима је засновано побијано решење у супротности је са устаљеном праксом Врховног суда, по којој се висина накнаде за експрописано земљиште утврђује према статусу земљишта одређеног планским актом на основу ког је утврђен јавни интерес за експропријацију и донето правноснажно решење о експропријацији.

Наиме, одредбом члана 1. Закона о експропријацији прописано је да се непокретности могу експроприсати или се својина на њима може ограничити само у јавном интересу утврђеном на основу закона, уз накнаду која не може бити нижа од тржишне. Према Закону о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09 ... 52/21) који се примењивао у време доношења решења о експропријацији, када се планским документом промени намена пољопривредног и шумског у грађевинско земљиште, орган надлежан за доношење планског документа је дужан да у року од 15 дана од дана ступања на снагу тог документа, органу надлежном за послове државног премера и катастра достави плански документ који садржи попис катастарских парцела којима је промењена намена или опис границе планског документа са пописом катастарских парцела са одговарајућим графичким приказом (члан 88. став 1); орган надлежан за послове државног премера и катастра у року од 15 дана по добијању акта из става 1. овог члана решења проводи насталу промену и ставља забележбу о обавези плаћања накнаде за промену намене пољопривредног и шумског земљишта у базу података катастра непокретности из које се издаје лист непокретности (члан 88. став 2); од дана ступања на снагу планског документа којим је извршена промена намене пољопривредног и шумског земљишта у грађевинско земљиште, власник таквог земљишта остварује сва права власника на грађевинском земљишту, у складу са овим законом (члан 88. став 9).

У конкретном случају, из приложеног решења о експропријацији следи да је плански акт на основу ког је утврђен јавни интерес за експропријацију, у складу са чланом 74. Закона о путевима, Просторни план посебне намене инфраструктурног коридора аутопута Е-80 деоница Ниш – Мердаре. Судови су пропустили да примене Уредбу о утврђивању тог просторног плана која је објављена у „Службеном гласнику РС“, бр. 102/2017, 55/2019 и 62/2019. Уредба Владе Републике Србије којом је утврђен Просторни план ступила је на снагу 23.11.2017. године, па су парцеле обухваћене планом стекле статус грађевинског земљишта, без обзира што таква промена није спроведена у катастру непокретности до доношења решења о експропријацији.

Из наведених разлога, обавеза првостепеног суда је да у поновљеном поступку одреди вештачење путем вештака грађевинске струке, сагласно доказном предлогу предлагача, па ће након утврђивања тржишне вредности експроприсаних парцела као грађевинског земљишта бити у прилици да донесе закониту одлуку о висини припадајуће накнаде.

Пошто је одлука о трошковима поступка као споредном потраживању условљена одлуком о главном захтеву, на основу одредбе члана 165. ст. 3. ЗПП, укинута је и решење о трошковима поступка, па ће у поновљеном поступку првостепени суд поново одлучити о трошковима целог поступка.

Из наведених разлога, одлука у ставу другом изреке донета је на основу члана 416. став 2. ЗПП и члана 30. став 2. Закона о ванпарничном поступку.

**Председник већа – судија
Весна Субић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић